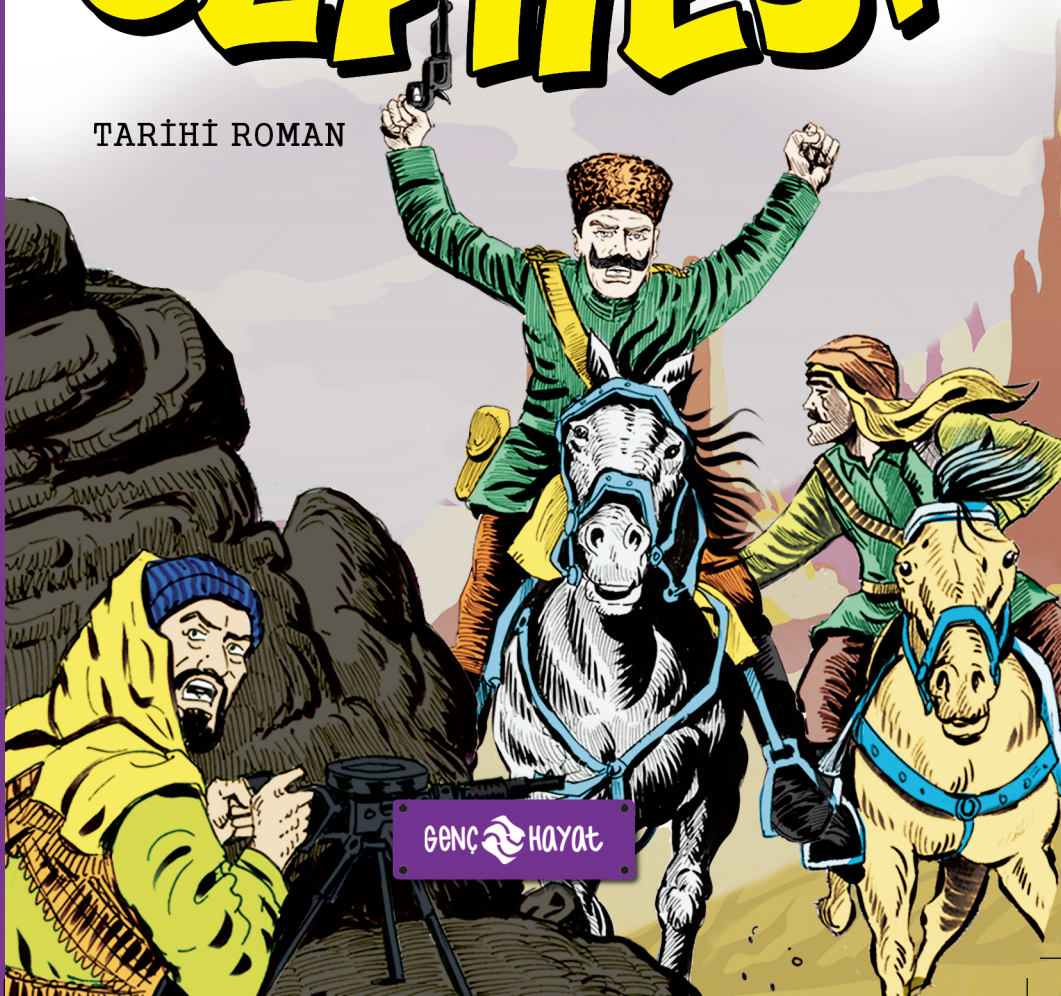
İBRAHİM ÜNSAL

HİCAZ CEPHESİ

SON KALE MEDİNE

TARİHİ ROMAN

GENÇ HAYAT

HİCAZ CEPHESİ

SON KALE MEDİNE

TARİHİ ROMAN

bir HAYAT YAYIN GRUBU markasıdır.
© 2013, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.
Tüm yayın hakları Hayat Yayınları'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Sertifika No: 75092

Merhaba Genç Arkadaşımız;
Genel müdüründen yayın yönetmenine, yayın danışmanından pazarlama müdürüne, editöründen grafikerine, yazarından çizerine kadar müthiş bir ekibin bıkmadan sıkılmadan, gecesini gündüzüne katarak hazırladığı bu kitabın her sayfasında bizleri de hatırla!
Çünkü sen bizim hep aklımızdasın…

ISBN : 978-605-9562-05-8

Genç Hayat : 106

Cepheden Cepheye : 5

Kitabın Adı : Hicaz Cephesi / Son Kale Medine

Yazar : İbrahim Ünsal

Çizer : Suat Karadağ

Yayın Yönetmeni : Yiğit Recep Efe

Editör : F. Zehra Bayrak

Kapak & İç Tasarım : Hayat Yayınları

Baskı Yeri – Tarihi : İstanbul - 2025

Baskı - Cilt : Erkam Yayın Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Sertifika No: 51796

Hayat Yayın Grubu

Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3
Fındıkzade - Fatih / İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 Gsm: 0530 259 80 96
www.gnchyt.com - e-posta: hayat@hayatyayinlari.com
instagram/gnchytt - **facebook**.com/gnchyt

İBRAHİM ÜNSAL

HİCAZ CEPHESİ

SON KALE MEDİNE

TARİHİ ROMAN

GENÇ HAYAT

İBRAHİM ÜNSAL

Yazar, 1955 yılında Tokat'ın bugün ilçe olan Pazar nahiyesinde doğdu. İlk ve ortaokulu Pazar'da, lise ve üniversiteyi İstanbul'da okudu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Iğdır'da öğretmenliğe başladı. Daha sonra atandığı İstanbul'daki değişik okullarda Türkçe ve edebiyat öğretmenliği yaptı. 2008 yılında emekliye ayrıldı.

Edebiyata ve tarihe olan ilgisi ilk gençlik yıllarında başlayan İbrahim Ünsal, üniversitede dil ve edebiyatın yanı sıra tarih dersleri de aldı. Şiir, hikâye ve romandan başka tarihî kitaplar da hep ilgi alanında oldu. Şiirle başladığı yazım çalışmalarını, hedef kitlesi çocuklar ve gençler olan hikâye ve roman türlerinde sürdürdü. Evli ve üç çocuk babası olan İbrahim Ünsal'ın romanla birlikte hikâye ve şiir çalışmaları da devam ediyor.

İbrahim Ünsal'ın Yayımlanmış Kitapları

Genç Hayat

Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa

Korkusuz Savaşçı Battal Gazi

Antep Şehidi Şahin Bey

Yürekli Kadın Nene Hatun

Çanakkale Yiğidi Seyit Onbaşı

Fethin Sancaktarı Ulubatlı Hasan

Dağların Kartalı Gökçen Efe

Denizler Hâkimi Turgut Reis

Gazi Kadın Fatma Teğmen

Selçuklu'nun Kılıcı Kılıçaslan

Çöl Sancısı / Yemen Cephesi

Sarıkamış Buz Kesiyor / Doğu Cephesi

Ölümsüz Şehitler / Çanakkale Cephesi

Acı Göç / Rumeli Cephesi

Sessiz Feryadım / Annem

Her İmlâya Maydanoz

Âşıkların Yolunda

Çilek Kitaplar

Prenses Kim Olacak

Köyde Bir Hafta

Kiraz Ağacındaki Çocuk

Şeker Emmi

Annem Hayat Ağacım

ÖNSÖZ

Türk tarihinde yer alan iki sayfa, okurken veya anımsadıkça, bende tekraren canlandırdığı duygular açısından büyük benzerlikler gösterir. Zira o sayfalarda anlatılan savunma savaşları, nitelik ve nicelik özellikleri bakımından birbirleriyle çok benzeşirler. Bilhassa her iki cephede de ordularımızı haddinden fazla zorlayan koşullar aynı ağırlıktadır.

Yakın tarihimizin, taban tabana zıt renklerle kâh ışıl ışıl parıldayan kâh satır satır simsiyah kararan bu iki sayfadan birincisinin başlığı *'Plevne Savunması'*, ikincisininki ise *'Medine Müdafaası'* dır.

'93 Harbi' olarak da bilinen 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nın içindeki Plevne Savunmasını karakterize eden birçok cümle, I. Dünya Savaşı'ndaki Hicaz Cephesi'nde yer alan Medine Müdafaası için de geçerlidir. Örneğin, söz konusu iki savunma savaşından birincisinin tanıtımında ifadesini bulan şu karakteristik özelliklerden her biri, diğerinin tanıtımında da mutlak surette yer alır:

- Türk askeri, sayıca kendisinden katbekat üstün düşman kuvvetleri karşısında şanlı bir savunma savaşı vermiştir.
- Âdeta gedik vermeyen çok katı bir kuşatma ile daracık bir alana sıkıştırılan birliklerimizin dış dünya ile irtibatı tamamen kesilmiştir. Halkla birlikte şehre hapis olunan ordumuza, en küçük bir takviye imkânı bırakılmamıştır.
- Askerlerimizden başka yerli halk da açlığa mahkûm edilmek suretiyle; şehir, savaşılmaksızın teslime zorlanmıştır.
- Türk Ordusu; yokluklar, zorluklarla olabildiğine ağırlaşmış olan koşullar altındaki mucizevî direnişini uzun süre devam ettirmeyi başarmıştır.
- Savaş süresince her muharebede biraz daha artan güçler arasındaki müthiş orantısızlığa karşın, Türk askeri -tarih boyunca defalarca yaptığı gibi- cesaretini, yiğitliğini, kah-

ramanlığını, fedakârlığını, dayanıklılığını, vatanseverliğini bir kez daha ispat ederek bütün dünyanın takdirini bir defa daha kazanma başarısını göstermiştir.

Evet, biraz daha ayrıntıya inmek suretiyle bu benzerlikler daha birçok madde ile çoğaltılabilir. Ancak aralarında 40 yıllık zaman farkı bulunan Plevne Savunması ile Medine Müdafaası arasında elbette ki farklılıklar da vardır. Mesela, Plevne Savaşı'nda kuşatma, bir huruç yani yarma harekâtıyla aşılmak istenmiştir. Bu harekât başarılı olamayınca; savaş, Türk Ordusu'nun yenilgisiyle sonuçlanmıştır. Plevne Savunmasının kahramanı Gazi Osman Paşa, Ruslar tarafından esir alınmış ama bizzat Rus Çarı tarafından takdirle, büyük iltifatlarla karşılanarak kılıcı kendisine iade edilmiştir. Tarihimizin bu şanlı kahramanı, Rusya'da esir değil, saygın bir misafir muamelesi görmüştür.

Peki, Medine'de netice ne olmuştur? İşte şimdilik bunu söyleyemeyiz. Zira önsözde neticeyi açıklamak doğru olmasa gerek. Bunu yapmış olmakla, bir filmin sonunu -o filmi izleyecek olanlara- baştan anlatmak haksızlığına düşmüş gibi oluruz. Okurlarımızın heyecanına, daha önsözde gölge düşürmek istemeyiz.

Sevgili okurlar;

Anlatımı daha açık kılmak, anlamayı kolaylaştırmak açısından askerlikle ilgili kısa bir bilgilendirmenin faydalı olacağını düşünüyoruz. Bazı yabancı kökenli ve yöresel ağızlara özgü sözcüklerin, terimlerin anlamlarını dipnot olarak bu kitapta da verdik. Ancak askerlikle ilgili özlü bir bilgilendirmeyi de, bilhassa askerlik yapmayan okurlarımız için yararlı görüyoruz.

Askerî birlikler içinde en küçüğü, 10 kişiden oluşan 'manga'dır. Dört manganın birleşmesiyle 'takım' oluşur. Takımlar, 'bölük'leri; bölükler, 'tabur'ları meydana getirir. Taburdan sonraki askerî birlikler ise -büyüklük sırasına göre- şöyle sıralanır:

Alay, tugay, tümen, kolordu, ordu… Bir ülkenin silahlı kuvvetlerinde, kara birliklerinden başka deniz ve hava kuvvetleri de vardır. Silahlı kuvvetler, birkaç ordudan teşekkül eder.

Silahlı kuvvetlerin başı, orgeneral rütbesindeki genelkurmay başkanıdır. Ordulara orgeneraller, kolordulara korgeneraller, tü-

menlere tümgeneraller, tugaylara tuğgeneraller, alaylara albaylar, taburlara yarbay ve binbaşılar, bölüklere yüzbaşılar, takımlara ise üsteğmen ve teğmenler komuta eder. Manga komutanı, 'erbaş' statüsündeki onbaşıdır. Günümüzde, bir subayın komuta ettiği birliklerde astsubaylar ve uzman çavuşlar da bulunur.

Önceki kitaplarımızı okuyan okurlarımız bilirler ama ilk olarak bu kitaptan başlayarak daha sonra diğer kitaplarımızı da okuyacak olan okurlarımızın şaşırmaması için, birlik komutanlarıyla ilgili bir hatırlatmada bulunmak gerekiyor:

Yukarıda ifade ettiğimiz 'birlik-komutan' eşleştirmesi, askerî birliklerin resmî kuruluş şemasına ilişkindir. Savaş zamanlarında kayıplar fazla olduğu için, herhangi bir subay -rütbesine göre- kuruluştakinden daha büyük bir birliğe komuta edebilir. Bazı romanlarımızda da görüldüğü üzere, örneğin bir tümenin komutanlığına albay rütbesindeki bir subay getirilebilir.

Sevgili okurlar;

Bugüne dek, tarihî roman türünde 14 kitabımız yayınlandı. Bunlardan ilk onu ile 'Bizim Kahramanlarımız' isimli seri bütünlendi. 'Cepheden Cepheye' isimli ikinci tarihî roman dizisi ise işbu beşinci kitapla tamamlanmış oldu. Ama romanlarımızı seven kitapsever dostlarımız meraklanmasınlar. İlk iki seriye oranla daha az olmakla beraber yine tarihî olayların da yer alacağı bir başka roman dizisi ile onlar için yazmaya devam edeceğiz. Ancak şimdiden belirtmek gerekiyor ki, yeni dizideki kitaplar, öncekilere göre daha fazla macera içerecek. Olayların anlatımında 'gerçek' ile 'kurgu' başa baş olacak.

O hâlde… Üçüncü serimizdeki ilk kitabın takdim yazısında görüşmek dileğiyle…

Birinci Dünya Savaşı'nın Medine Cephesi'ndeki yolculuğunuzda sizi, Son Kale'nin kahramanlarıyla baş başa bırakıyorum. Hoşça kalın, sevgili okurlarım…

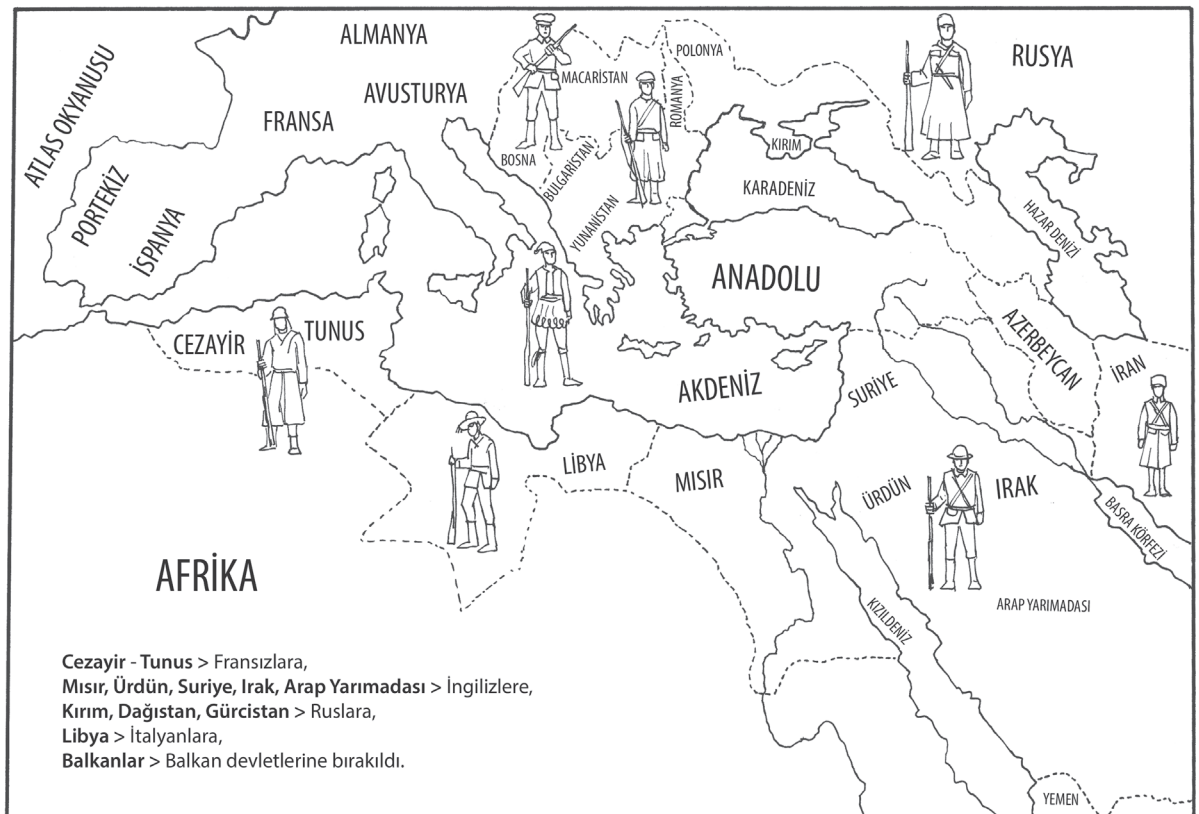
Mart 2016

İbrahim Ünsal

İTHAF VE TEŞEKKÜR

'Cepheden Cepheye' Tarihî Roman Serisi'nin bu son kitabını, seriyi projelendiren ve yazım sırasında teşvikleri ile birlikte yardımlarını da benden esirgemeyen yazar dostum Recep EFE'ye ithaf ediyor, işbu vesile ile kendisine bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum.

İbrahim Ünsal

Cezayir - Tunus > Fransızlara,
Mısır, Ürdün, Suriye, Irak, Arap Yarımadası > İngilizlere,
Kırım, Dağıstan, Gürcistan > Ruslara,
Libya > İtalyanlara,
Balkanlar > Balkan devletlerine bırakıldı.

VAKİT OL VAKİTTİR Kİ

Yazın karlı dağına
Kışın yeşil bağına
Can kurban memleketim
Her karış toprağına

"Değer mi evladım? Bir karış toprak için gönül kırmaya,
böyle düşman kesilip birbirinize vurmaya değer mi?"
"Değer, Hocam! Elbette değer!.. Mevzubahis olan
ata yadigârı topraksa eğer; vuruşmaya da değer, kırışmaya da…
Ata yadigârı topraksa mevzubahis olan;
bir karışı için olsun, can vermeye bile değer Hoca'm!.."

NİSAN 1908

Gün yüzlü, şâir ruhlu Cemil, yemyeşil bir yamaçta gönlünce otağ kurmuş. Dallarını yeşile sarmış bir ağacın altında kendisini şiire vurmuş. Şiire vurmuş da; cümlelerle değil, dizelerle söylenmekte içten içe… İçten içe ve sessizce ve ama ilkbahar şenliğince… Yok, hayır; söylenmekte değil, şakımakta sanki. Şakımakta ki, güle sevdalı bülbül misali:

"Ey güzel memleketim!.. Ey güzel toprağım ki; atam, dedem yadigârı!..[*] *Kışın başka güzelsin ya, baharda da bambaşka işte!..*

* **Yadigâr:** Bir kimseyi veya bir olayı hatırlatan nesne.

Göğünde, derya mavisince mavi… Tümünde tümseğinde çağla yeşilince, zümrüt yeşilince yeşil… Bağında bahçende, hercai menekşelerce; sarı, beyaz papatyalarca rengârenksin şu vakit. Şu vakit, ol vakit ki; göğünden nur ağmakta kara toprağına; toprağından envai türlü** renk ağmakta yedi kat arşa doğru…*

*Ah güzel memleketim!.. Can kurban güzün*** için, kışın için! Can kurban yazın için, baharın için! Can kurban dört mevsim her bucağındaki her bir varın için! Canım kurban, can memleketim; şu mübarek toprağın için!.."*

Şâir gönlündeki bahar coşkusu, dize dize kabardı gün yüzlü Cemil'in. Dize dize kabarıp; maddi, manevi bütün benliğini sardı Maraşlı âşığın.

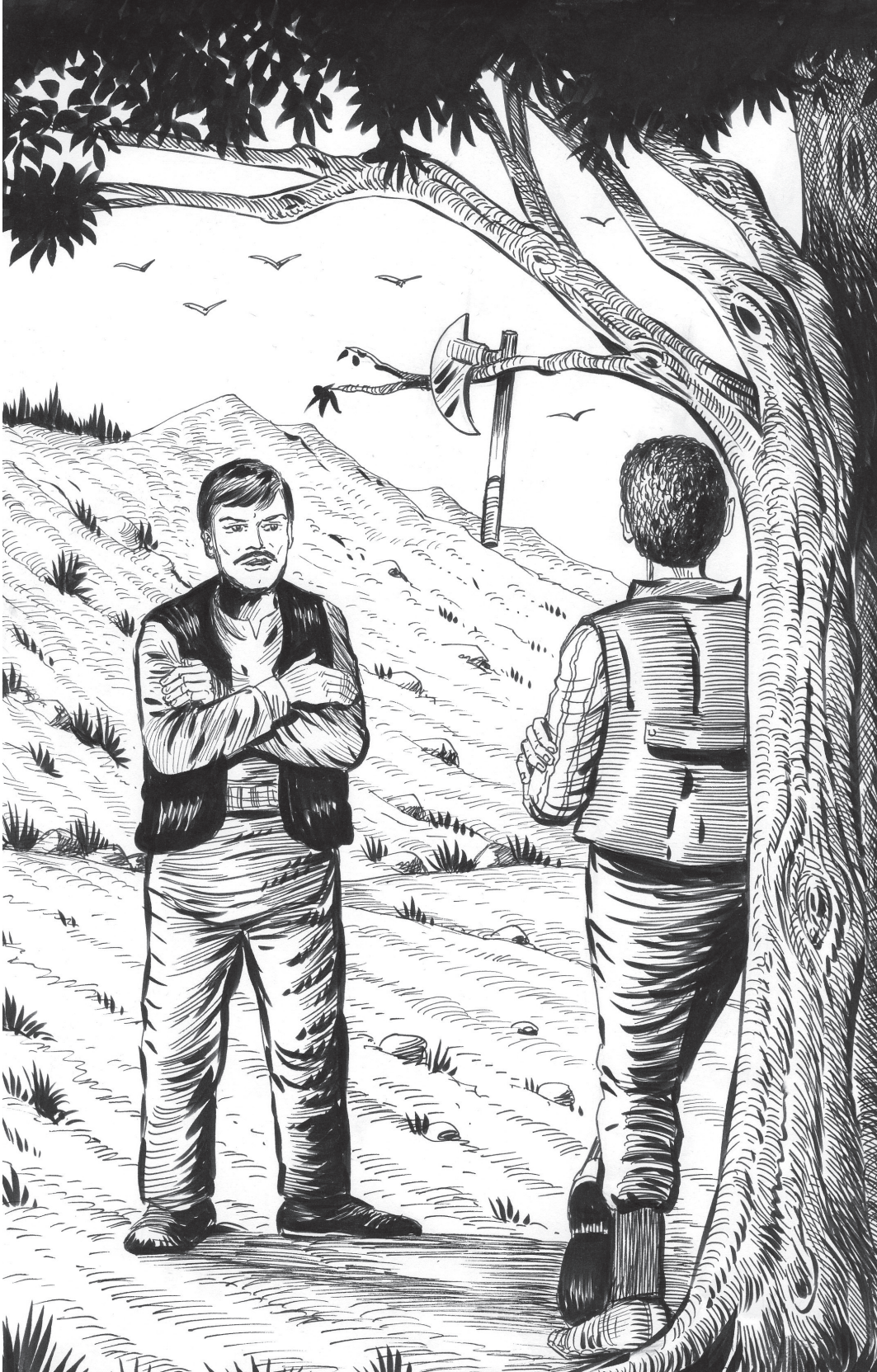
Buğday tenli, güneş yüzlü, güzel huylu Cemil; ansızın fırladı oturduğu yerden. Seher yelini ardına alıp, bahar sellerince taşkın, yola vurdu kendini. Rüzgâr oldu, atlandı âdeta; kuş oldu, kanatlandı. Bayırdan aşağı, coşa köpüre düzlüğe doğru aktı…

Gün yüzlü ve amma katı yürekli ve dahi su verilmiş çelik misali sert mizaçlı Celal; amcasının oğlu Cemil'in, yukarıdan aşağıya doğru yel olup estiğini gördü. Aralarındaki kısa mesafe hiç de gerektirmediği hâlde koşturarak, bulunduğu yerden, Yaslı Tarla'nın üst sınırına geldi. Elindeki nacağı,**** demirinin kavisli tarafından, sınırdaki tek elma ağacının dalına astı. Sırtını ağacın gövdesine dayadı. Kollarını göğsünün üstünde bağlayıp, kıpırtısızca kadim***** rakibini beklemeye başladı.

Cemil'in koşusu, kendisini bekleyene birkaç metre kala son buldu. O da karşısındakinin taklidi sayılacak bir fiziksel görünüm

---

* **Ağmak:** Sarkmak, aşağıya inmek, meyletmek; yükselmek.
** **Envai türlü:** Çeşit çeşit, türlü türlü.
*** **Güz:** 22 eylül ile 21 aralık arasındaki mevsim; sonbahar.
**** **Nacak:** Kısa saplı küçük odun baltası.
***** **Kadim:** Başlangıcı olmayan, eski, ezelî.

aldı. Koşarak geldiği hâlde yorulmuşa benzemiyordu. Celal'e seslenirken, nefesindeki olağanlık bunu gösteriyordu:

"Ne o, Pehlivan? Haramiliğe* heveslenip de yol keser mi oldun? Yoksam başımıza Deli Dumrul** kesildin de, kendi tarlamıza girebilmemiz için baç*** istemeye mi niyetlenirsin?"

Amcaoğullarının artık kanıksanmış olan atışması, Cemil'in bu iğnelemesiyle başlamış oldu:

"Malımızı mülkümüzü korumak haramilikse, he ya, o dediğinden oldum."

"Bizim malımız, bize yeter de artar bile. Kaç defa söyledim de, daha kaç defa söyleyeceğim: Değil toprağınızın bir karışında, dalınızda budağınızda dahi gözümüz yoktur bizim. Hem kuru tarlanızda, kara toprağınızda neyiniz var da gözümüz olsun ki? Seninki bahane uydurmak işte… Dalaşmak için kendin gibi birini ararsın ya, o aradığın ben değilim Pehlivan; bilmiş olasın."

"Bırak lâf ebeliğini Şâir Efendi. Âşıklığını kullanıp da bana 'it' mi demek istersin sen şimdi? Öyle ya… Üstü örtülüce dersin amma, basbayağı 'it' yerine koyarsın beni, öyle mi? Yoksam, dalaşmak da neyin nesi ki? İt gibi dalaşmak değil, yiğit gibi vuruşmaktır niyetim. Tabii senin de yüreğin yetiyorsa, pamuk gönüllü âşık…"

"Bak, Pehlivan! Âşık olduğumuz doğrudur da, yüreğimize lâf etmeyesin. Aynı soydan geldiğimizi unuttun herhâl.**** Unutmasaydın, en az senin kadar yürekli olduğumu da bilmen lâzım gelirdi. Yok, eğer lâfı yine zayıflığımıza bakarak kuvvetimize etmişsen, ben de gene hatırlatırım ki, akranlarımız ara-

* **Harami:** Haydut.

** **Deli Dumrul,** Dede Korkut hikâyelerinden birinin kahramanıdır. Hikâyede Deli Dumrul, altından su akmayan bir köprünün başını keser. Köprüden geçenden de geçmeyenden de haraç alır. Vermek istemeyen olursa, döve döve zorla alır. Metinde, Deli Dumrul'un bu zorbalığına telmih yapılmıştır.

*** **Baç:** (metindeki anlamı) Zorla alınan para, haraç.

**** **Herhâl:** (halk dilinde) Herhâlde, galiba.

sında bileğini bükemediğin, sırtını yere getiremediğin tek kişi de benim. Hadi 'yalan' desen ya…"

"Güreş başka, dövüş başka. Güreşte oyun bilirsin de yenilmezsin. Peki, kaç kere dövüştük de kaçında beni dövebildin; bir şey diyebilir misin?"

"Dövemedim amma dövülmedim de… Sen de bunun aksini söyleyebilir misin?"

"Yalan yok, boş yere şişinme* yok bizde Şâir. Evet, bugüne kadar öyle ahım şahım dövüp de alaşağı edemedim seni. Amma vakit de geçmiş sayılmaz. Hadi o zaman; boş lâfı bırakıp da dolu dolu vuruşarak, hep yarım bıraktığımız şu hesabı bir tamamlayalım. Tamamlayıp da görelim bir hele; hangimiz borçlu kalacak, hangimiz alacaklı."

İki rakip arasındaki atışma, bu noktada tamamlandı. Son meydan okuma, barışçıl kişiliğinden beklenmeyecek şekil ve çabuklukla Cemil'i harekete geçirmeye yetti. O hareketlenince, Celal de hışımla ileri atıldı. Birbirleriyle Yaslı Tarla yüzünden yıllardır dargın olan iki kardeşin oğulları, yumruk yumruğa birbirlerine girdiler.

***

Cemil ile Celal'in fiziksel portreleri** gibi tinsel portreleri de birçok yönden oldukça farklıydı. Ancak, yaşamlarındaki ortak yönlerden başka kişiliklerindeki benzerlikler de az değildi. Örneğin, ikisinin de rüştiyede*** okumaları ve üstelik de aynı sınıfta olmaları -bilhassa o dönem için- yaşamlarına özgü belirgin bir ortaklıktı. Okuldaki birliktelikleri, değilse de yakınlıkları, günlük

---

* **Şişinmek:** Başkalarına yüksekten bakar gibi bir tavır takınmak, böbürlenmek, kibirlenmek, gururlanmak.

** **Portre:** (metindeki edebî anlamı) Bir kimsenin fiziksel ve ruhsal yönden tasviri. (Tinsel portre: Ruhsal yönden tasvir.)

*** **Rüştiye:** Osmanlı Dönemi'nde ortaokul derecesindeki eğitim-öğretim kurumu.

yaşamlarına mekân olan diğer alanlarda da belli ölçülerde devam ediyordu. Evvela, evleri yan yanaydı. Dolayısıyla bahçeleri bitişikti. Ailelerine ait olan çok sayıdaki tarlanın her biri -iki kardeş arasında ortadan ikiye bölündüğü için- sınır sınıraydı. Okul, ev ve tarlada geçen zamanlardan geriye kalan oyalanma alanları da çoğu kez zorunluluktan aynı oluyordu.

Yaşamsal ortaklıkları, amcaoğulları olmalarından dolayı elbette ki belirli zorunluluklardan kaynaklanıyordu. Ama başka kişilerde de olduğu gibi onları birbirine yakın kılan asıl etkenler, kişiliklerindeki benzeşmelerdi. O benzeşmeler, kendi tespitleri değildi. Çeşitli vesilelerle* başkalarının ikisinin de yüzüne karşı söyledikleri, bu benzerliklerin kanıtı olsa gerekti. Cemil ile Celal, aynı anda kim bilir kaç kişiden beraberce dinlemişlerdi bu benzerliklerini. İşte şimdi de okudukları rüştiyenin Müdürü'nden bir kez daha dinliyorlardı:

"İkinizi de iyi tanırım. Tanıdığıma ve aslında ne kadar da iyi talebeler, sadece talebe olarak da değil, insanî hasletler** bakımından da ne kadar iyi kimseler olduğunuza inanmasam; zaten bunca uğraşmaz, şimdiye kadar çoktan kulaklarınızdan tutup atardım sizi mektepten.

Evet, aslında bütün güzel hasletlerinizle birbirinizle pek benzeşiyorsunuz. İkiniz de çalışkansınız, her işte başarılısınız. İkiniz de temiz yüreklisiniz, birbirinizden başka kimse için kötülük düşünmezsiniz. Hatta ben aranızdaki düşmanca çekişmeleri de hiç tabii bulmuyorum. Bana öyle geliyor ki; böyle görünmek, birbirinize karşı böyle düşmanca davranmak sizin için sanki mecburiyet hâline gelmiş. Yoksa size kalsa, akraba olmaktan başka pek iyi de iki arkadaş olursunuz.

Sonra, ikiniz de cesur, gözü pek, bileği gibi yüreği de kuvvetli gençlersiniz. Sonra ikiniz de dürüstsünüz, yalansızsınız, mertsi-

* **Vesile:** Sebep, bahane; elverişli durum, fırsat.

** **Haslet:** İnsanın yaradılışından gelen özellik, huy.

niz. Sonra ikiniz de yardımseversiniz, cömertsiniz; iki meteliğiniz* olsa birini ihtiyacı olana verirsiniz. Birinin başı sıkışsa, onun imdadına yetişmek yarışına tutuşursunuz."

Okul Müdürü, son sözcüğünün çağrıştırmasıyla olsa gerek, birdenbire övgüye son vererek yergiye, geçti:

"Peki, öylesiniz de… Şimdi nedir şu hâliniz evladım? İyi için yarışa tutuşmak varken, niye gün aşırı dövüşe tutuşursunuz? Şu vaziyetinize bir bakın hele… Birinizin dudağı yarılmış, diğerinizin gözü morarmış. Böylesi bir manasız öfke yaraşır mı sizlere? Demek oluyor ki, hakkınızda hep iyiden iyi düşünmekle hata ediyorum. Demek ki, kuvvetli olduğunuz kadar da zayıfsınız. Demek ki, akıllı olduğunuz kadar da düşüncesizsiniz. Demek ki, iyi hasletlerinizin yanı sıra pek fena taraflarınız da mevcuttur. Yoksa mektep dışındaki her karşılaşmanızda birbirinize girmeniz başka nasıl izah edilebilir ki?"

Müdür, babacan bir öğretmendi. Okulda kendisini içtenlikle sevip saymayan tek öğrenci bile yoktu. Celal gibi en dik başlı olanları bile, işte şimdi de olduğu gibi, Müdür'ün karşısında saygısından esas duruşa** geçerdi. Kendisini haklı bulduğu bir konuda, kimseden korkup çekinmeyen, kimsenin asla susturamayacağı Celal bile işte şimdi de başını yerden almıyor, belki de sırf bu nedenle kendisini savunma kabilinden*** tek bir kelime bile etmiyordu. Celal'in bile böyle olduğu bir durumda, Cemil'den iğne ucu kadar bir tepki bile zaten beklenemezdi. Okul Müdürü de beklemedi. Sorularına cevap alamayacağını bildiği için, bekler görüntüsü vermesine yeten on saniye kadar sessiz kaldıktan sonra, bu kez yergisini uyarıya çevirdi:

---

* **Metelik:** Eskiden on para (40 para, 1 kuruştur.) değerindeki sikke.

** **Esas duruş:** (askerlikte) 'Hazır ol' şeklindeki duruş, 'hazır ol' vaziyeti.

*** **Kabilinden:** Gibi, türünden, çeşidinden.

"Bunca lâf kâfi olsa gerektir, değil mi efendiler? Şu hâlde sadete gelelim:* Bu size son ikazımdır. Bir daha karşıma bu vaziyette gelirseniz, başka da lâf etmem. İkinizi de kulağından tuttuğum gibi mektebin dışına atarım; böylece bilmiş olasınız."

Ama bu son karar bildirimi, son sözü olamadı Müdür'ün. Babacan öğretmen, son bir nasihatle birlikte, son bir istifhamla** bitirdi konuşmasını:

"Yapmayın, çocuklar; yapmayın! Başkalarının istediği gibi değil, kendiniz gibi olun. Hani Mevlana'nın dediğince, ya göründüğümüz gibi olmak ya olduğumuz gibi görünmek var ya… Ben, sizin ne olduğunuzu, nasıl olduğunuzu biliyorum. Siz, olduğunuz gibi görünüp, olduğunuz gibi davranın.

Eğer böyle olmazsanız, ne olacağını söyledim; bir daha söyleyeyim: Gözünüzün yaşına bakmaz, mektepten ihraç ederim*** sizi.

Peki, böyle bir neticeye değer mi şu yaptığınız? Son dövüşünüzü esas alarak soruyorum: Bir evlek**** toprak için böyle gönül kırmaya, birbirinize vurmaya ve dahi sırf bu sebeple mektepten ihraç edilmeye değer mi evladım, değer mi?"

Müdür, bakışlarını karşısındakilerin üzerinden ayırmadan, sorusuna bir ya da birer cevap alabilmek için susup, sessiz bir bekleyişe geçti.

Cemil, baştan sona hak veriyordu hocasına. Ona kalsa, sırf onun elinde olsa; önce babacan öğretmeninden, sonra da hemen Celal'den özür dilerdi. Babası başta olmak üzere, 'başkaları ne der' diye düşünmeden kollarını açıp sarılırdı emmisinin oğluna. Aralarında neredeyse düşmanlık kertesine***** varan bu düşmanlığa o an, oracıkta son verirdi.

* **Sadete gelmek:** Konuyla ilgisiz sözleri bırakarak asıl konuya dönmek.

** **İstifham:** Zihinde beliren soru, anlamak için sorma. (Sanatsal anlamı: Amaç öğrenmek, bilgi almak olmadığı hâlde soru cümlesiyle anlatımı daha etkili, anlamı daha güçlü kılma sanatıdır.)

*** **İhraç etmek:** (metindeki anlamı) Çıkarmak, dışarı atmak.

**** **Evlek:** (metindeki anlamı) Dönümün (1000 metre kare) dörtte biri kadar olan alan ölçüsü.

***** **Kerte:** (metindeki anlamı) Derece, radde.

Birkaç saniyeye, daha da fazla düşünce sığdırdı Cemil:

"Keşke, Celal de benim gibi düşünüyor olsa. Kim bilir, belki de hakikaten öyledir. Belki -aramızda altı ay da olsa- benden büyük olmasının lüzumunca ilk adımı şimdi, hemen atacak da barışmak için el uzatacaktır bana."

Evet, Celal ile aralarındaki atışmaların, sataşmaların, vuruşmaların sürdürülür olmasında Cemil'in de payı, hatası vardı. Ama o, bunu isteyerek yapmıyordu. Hepten hepe Celal'in tahrikleri karşısında gurur ve öfkesine yenilmek zorunda kalıyordu. Şu an aklından geçenler ilk değildi ki:

"Kendimi niye kandırayım ki… Ben artık dövüşmek istemiyorum, emmim oğluyla. Aha hem de şimdi barışmak, gayri hep dost olmak istiyorum onunla. Hadi, emmioğlu; bırak şu manasız inadı da atıver bana doğru şu ilk adımı. Bak göreceksin; sen bir adım at hele, geriye kaç adım kaldıysa onca adımla ben geleceğim sana…"

Okul Müdürü, olumlu bir cevap almak umuduyla, bekleme süresini uzatmıştı. Ama bekleyişi, makul* süreyi fazlaca aşınca sabrı taştı. İlk kez sesini öylesine yükselterek, sert bir tonlayışla son sorusunu tekrarladı:

"Evet, efendiler!.. Niye susup kaldınız, dut yemiş bülbüller gibi? Söylesenize; bir karış toprak için gönül kırmaya, böyle düşman kesilip birbirinize vurmaya değer mi?"

Müdür'ün aynı sorudaki ısrarı üzerine Celal birdenbire değişiverdi. Duruşundaki mahcubiyet ifadesinden sıyrılarak başını kaldırdı. Esas duruşunu rahata aldı. Sessizliğini bozarak verdiği cevapla, Okul Müdürü'nü şaşırtıp, Cemil'i de düşünsel olarak girdiği doğru yoldan gerisin geri çekiverdi:

* **Makul:** Akla uygun, mantıklı, (metindeki anlamı) aşırı olmayan.

İBRAHİM ÜNSAL

HİCAZ CEPHESİ

SON KALE MEDİNE

"Karşılıklı ateş uzaktan uzağa sürüyor; ilerlemeye çalışan her Bedevi, daha ilk adımlarından birinde yediği kurşunla toprağa kapaklanıyordu.

Bir ara asiler arasında bir kaynaşma oldu. O noktada silahlar patladı. Hemen ardından da iki Türk askeri ileri fırlayarak, Mehmetçiklerin bulunduğu tarafa doğru koşmaya başladılar. Fakat fazla ilerleyemediler. Arkalarından açılan yoğun ateşle ikisi birden yere düştüler.

Cemil'in sesi, yürek acısının verdiği hırsla korlaşmış öfkeye dönüşerek Bedevilerin üstünde patladı:

"Hainler! Alçaklar!.. Siz nasıl Müslümansınız; nasıl insansınız? Esire ateş edilir mi hiç? Silahsız insana kıyılır mı? Ateş, yiğitler; ateşş!.. Kardaşlarımızın öcünü komayalım şu alçaklarda; ateeşşş!.."

Bu emirle Mehmetçiklerin ateşi daha da bir sıklaştı; adeta makineli tüfekle açılan yaylım ateşine döndü. Birkaç saniye sonra da Bedeviler; yükü, erzakı bırakıp kaçmaya başladılar."

Genç Hayat, 'Cepheden Cepheye' dizisinin beşinci kitabında sevgili okurlarını, I. Dünya Savaşı'ndaki son kalemiz olan Medine'ye davet ediyor.

www.hayatyayinlari.com

9 786059 562058

twitter.com/gnchyt
facebook.com/gnchyt